

Al. Nowicki, *Encyklopedia Rolnicza T. IX, Warszawa 1900 r.*

Porzeczka czarna (Smorodina) - *Ribes nigrum* L.

Krzew na 1,5 m wysoki, spotyka się u nas w lasach wilgotnych, w gajach olszowych, na łąkach mokrych i koło bagien; ogonki spodnie żeberka liściowe omszone, a dolna powierzchnia liści, pąki i gałązki okrywają szczególnie w młodości żółtawe gruczołki, które po roztarciu wydają ostry zapach (Cała roślina, szczególnie kora i jagody odznaczają się mocnym, właściwym odorem, pochodzącym od pierwiastka żywiczno-aromatycznego, jakim ten krzew jest przejęty). Kwitnie w Maju; kwiaty w gronach rzadkich, zwistych, kielich czerwony o działkach odgiętych, płatki żółto-czerwone; jagody dojrzałe czarne z białymi kropkami, pomimo ostrego smaku i zapachu przez wielu bardzo lubiany owoc, szczególnie przez Rosyan, tak do spożycia na surowo, jako też do nalewek, to też hodowla tego krzewu w Cesarstwie jest bardzo rozpowszechniona. Jagody były niegdyś używane w medycynie, a w niektórych krajach wyrabiano z nich ratafię, zwaną „Cassis”.

Dr. J. Aleksandrowicz, *Encyklopedia Rolnicza T. I, Warszawa 1890 r.*

Borówka czernica jest krzewinką na stopę lub półtory wysoką, ma korzeń bardzo długi, drzewiasty, brunatny, łodygę podnoszącą się, gałęzistą, zieloną, w górze czworograniastą, gładką; liście jajowate, gładkie nieco żyłaste, opadające; kwiaty w kątach liści samotne, z koroną kulistą, wydętą, blado różową lub cielistą, niekiedy białą, pręcików 10. Jagody kuliste, błękitno-czarne, wystającym różkiem uwieńczone, znane pod nazwą jagód czarnych albo czernic. Rośnie obficie i najczęściej zwarto, nie dopuszczając między siebie innych roślin, w lasach cienistych. Kwitnie w maju i czerwcu. Czarne jagody w soku swoim posiadają barwnik purpurowo czerwony, mają smak kleisto-kwaskowaty i są chętnie na surowo, bądź same, bądź z cukrem i mlekiem spożywane; sporządza się z nich zupa jagodowa, robią się tanie i dość dobre konfitury, powidła i t. p. Wyciśnięty z nich sok, stanowi orzeźwiający napój używany jako środek lekarski, w zaflegmieniach narządu trawienia. Niektórzy autorowie same jagody zalecają jako dobry środek w dyaryach chronicznych. Z powodu barwnika w ich soku, mają one zastosowanie w farbiarstwie do farbowania tkanin na kolor purpurowy. W niektórych winnicach we Francji (...) barwnik ten używa się bądź do zabarwiania win białych, bądź do podniesienia koloru słabych win czerwonych (...).

Niektóre ptaki a nade wszystko bażanty, cietrzewie i guszce zjadają czarne jagody z wielką chciwością. Jest rzeczą prawdopodobną, że ich jędrne i smaczne mięso zawdzięcza swoje własności tego rodzaju pokarmowi, obfitującemu w tanninę.

A. Strzelecki, H. Kotlubaj, *Encyklopedia rolnicza i rolniczo-przemysłowa, 1888 r.*

Róża – Rosa L. Na obu półkulach występuje wiele gatunków. W Polsce rośnie ich około 21. Róża, owa prawdziwa królowa kwiatów, zawiera przeszło 150 gatunków poznanych i opisanych, z których ogrodnicy przez sztuczną uprawę wytworzyli około 3 000 odmian. Róż dzikich we florze Polski liczą 7 gatunków; z tych róża dzika zwana *polną* v. *psią* (Rosa canina Lin.) jest najpospolitszą. Okolice ziemi krakowskiej, sandomierskiej, lubelskiej, kujawskiej i lwowskiej, najwięcej w różę dzikie obfitują, między którymi niska róża, z dużym mocno różowym kwiatem (Rosa pumila Lin.) jest najpiękniejszą. Róża alpejska (Rosa alpina Lin.) trafia się dość często na całym pasmie Karpat; róża jabłuszkowa (Rosa pomifera Herm.) właściwa Litwie; róża biedrzeńcolistna (Rosa pimpinellifolia Lin.) trafia się czasem w Lubelskiem i na Podolu.

A. Strzelecki, H. Kotlubaj, *Encyklopedia rolnicza i rolniczo-przemysłowa, 1888 r.*

Konwalia majowa – Convallaria majalis L. Bylina z rodziny liliowatych (Liliaceae). Rodzima w całej Europie. W Polsce pospolita w różnych typach lasów, w zaroślach, na polanach i łąkach śródleśnych. Znana powszechnie roślina i dla przyjemnej woni kwiatów lubiana. Rośnie w lasach i gajach; głąbik ma nagi; liści korzeniowych dwa tylko, eliptycznych, kwiaty białe, dzwinkowate, graniaste i zwisłe. Hodują ją w ogrodach i w cieplarniach lub mieszkaniach. Konwalia ma korzonek głąbikowaty, rozłogowy, członkowaty, grubości gęsiego pióra; z każdego członka wypuszcza liście, z których boku wyrasta głąbik kwiatowy. Konwale, którą lud nazywa lanuszką albo Lanką używano dawniej jako lekarstwo (radix, flores et baccae Convallariae). Korzeń i jagody zadawano w padaczkę (epilepsja); kwiaty przekrojone z wodą przez alembik poczytywano za środek serdeczny, ożywiający nerwy; suche i skruszone kwiatki wzbudzają kichanie; napar z nich zrobiony, przeczyszcza. Zapach konwalji można utwierdzić w oleju czystym, bezwonny (migdałowym lub makowym).